

УДК 378.14

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324311>

Валентина Бодак, доктор філософських наук, професор,
ректор Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

Анатолій Рибчук, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри математики та економіки
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

БАГАТОВЕКТОРНІСТЬ СТУДЕНТОЦЕНРИЗМУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ

У статті досліджено різновекторні напрямки реалізації студентоцентричного підходу в управлінні освітнім процесом. Зазначено, що основними принципами студентоорієнтованого навчання є розвиток у здобувачів освіти здатностей до самоорганізації та самоконтролю, що сприяє формуванню відповідального ставлення до засвоєння знань. Підкреслено, що реалізація студентоцентричного навчання у закладі вищої освіти є ключовим аспектом сучасної освітньої парадигми, спрямованої на формування компетентного, автономного і відповідального фахівця. Підтверджена необхідність студентоорієнтованого підходу у навчанні, що є фундаментальним підходом у сучасній вищій освіті.

Ключові слова: студентоцентризм; менеджмент освіти; заклад вищої освіти; сучасна освітня парадигма; самоорганізація; креативність; компетентність.

Лім. 15.

Valentina Bodak, Doctor of Sciences (Philosophy), Professor,
Rector of the Drohobych Ivan Franko
State Pedagogical University

Anatoly Rybchuk, Doctor of Sciences (Economics), Professor,
Professor of the Mathematics and Economics Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

MULTI-VECTORALITY OF STUDENT CENTRISM IN THE EDUCATIONAL MANAGEMENT SYSTEM

The article explores the multi-vector directions of implementing the student-centered approach in managing the educational process. It is noted that the main principles of student-centered learning are the development of self-organization and self-control abilities, which contribute to the formation of a responsible attitude to the acquisition of knowledge. The main goals of the student-centered educational process are determined, in particular: first, the formation of deep theoretical knowledge and practical skills in accordance with the specialty, since for high-quality training of specialists, it is necessary to develop such curricula that harmoniously combine academic disciplines with practical aspects of professional activity; second, the development of analytical and critical thinking is a key factor for achieving success in both academic and professional environments. The ability to analyze data, determine cause-and-effect relationships and build logical conclusions is an integral part of the development of a competent specialist; thirdly, stimulating creativity and an innovative approach to solving professional tasks, forming the ability to think outside the box and generate new ideas, since it is the creative approach that allows finding effective solutions even in difficult and unstable conditions; fourthly, fostering responsibility and the ability to self-study throughout life, since the modern labor market is dynamically changing, requiring specialists not only a high level of knowledge but also constant updating of skills and adaptation to new challenges. It is emphasized that the implementation of student-centered learning in a higher education institution is a key aspect of the modern educational paradigm aimed at forming a competent, autonomous and responsible specialist. The need for student-centered learning is confirmed, which is a fundamental approach in modern higher education and contributes not only to the acquisition of knowledge, but also to the formation of a student's personality, capable of continuous learning and professional development.

Keywords: student-centrism; educational management; higher education institution; modern educational paradigm; self-organization; creativity; competence.

Постановка проблеми. В умовах трансформації освітнього середовища сучасного суспільства відбуваються значні перетворення, що зумовлюють компетентнісний підхід до розвитку потенціалу особистості студента. Реалізація концепції студентоцентрованого нав-

чання у закладі вищої освіти передбачає створення сприятливих умов, у яких студенти стають активними учасниками освітнього процесу, а не лише пасивними споживачами знань. Це означає переосмислення ролі викладача, який перетворюється з традиційного носія знань на фасилітатора, настав-

ника та партнера у навчанні. Такий підхід спрямований на підвищення рівня отримуваної освіти, що досягається завдяки використанню сучасних методів викладання, інтеграції практичного досвіду і застосуванню інноваційних освітніх технологій. Водночас студентоцентроване навчання сприяє підвищенню мотивації студентів, оскільки вони отримують можливість впливати на власну освітню траєкторію, вибирати індивідуальні стратегії навчання та застосовувати отримані знання у реальних ситуаціях. Такий підхід забезпечує не лише академічний розвиток, але й сприяє формуванню особистісних якостей, що є важливими для професійного і життєвого успіху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Студентоцентричне навчання (student-centered learning) стало популярним у світовій педагогіці завдяки дослідженням багатьох зарубіжних учених і практиків. Її основна ідея полягає в активному залученні студентів до освітнього процесу, що сприяє розвитку їхньої автономії, критичного мислення, креативності та здатності до самостійного виконання завдань. Цей підхід передбачає також зміну ролі викладача, який стає не лише джерелом знань, але й фасилітатором, наставником і координатором освітнього процесу. У такій системі навчання студенти отримують можливість самостійно визначати темп засвоєння матеріалу, обирати методи навчання, брати участь у дискусіях і проектній діяльності, що сприяє їхньому глибшому розумінню предмету. Зазначені проблеми активно досліджують у своїй працях відомі зарубіжні вчені: С. Адамс [9], П. Бемфорд [14], М. Алазаїзе [10], Ю. Альшабул [10], Н. Гамраві [10], Ф. Гіронелла [12], Т. Гроссман [13], Р. Дю През [9], О. Еззат [11], В. Ландау [14], В. Мандалапу [15], К. Медіні [11], С. Мувафак [13], Н. Сзірбік [11], Л. Чень [15], Т. Шал [10].

Українські науковці також досліджують проблеми студентоцентричного навчання, коли студент стає співтворцем освітнього процесу, використовуючи інтерактивні методики, такі як проблемно-орієнтоване навчання, групові проекти, дослідницькі завдання, кейс-стаді, рольові ігри тощо. Такий підхід допомагає не лише засвоїти академічні знання, але й розвинути важливі навички XXI ст., зокрема комунікацію, командну роботу, лідерство та вміння приймати рішення в умовах невизначеності, що і знайшло відображення у працях вітчизняних учених: М. Бойка [1], І. Бойчук [2], С. Глікмана [7], Л. Гули [3], О. Заблоцької [4], Г. Козаченка [2], Л. Миронова [8], І. Ніколасвої [4], О. Песцової-Світалки [5], Л. Рябоволи [6], Н. Сосницької [7], З. Удича [8], І. Шульги [8] та інших. Водночас значна кількість дослідників студентоцентризму в освіті зазначають, що його реалізація стикається з низкою проблем, серед яких: низька мотивація студентів, оскільки не усі готові до відповідальності за власне навчання.

Метою статті є аналіз різновекторних напрямків реалізації студентоцентричного підходу в управлінні освітнім процесом.

Виклад основного матеріалу. Основними принципами студентоцентрованого навчання є розвиток здатностей до самоорганізації та самоконтролю, що сприяє формуванню відповідального ставлення до освітнього процесу. Це передбачає не лише вміння самостійно планувати навчальну діяльність, але й здатність гнучко адаптуватися до нових викликів, критично оцінювати власні досягнення та ефективно використовувати доступні ресурси для досягнення поставлених цілей. Студентоцентрований освітній процес ґрунтується на активній взаємодії між студентами і викладачами [14, 17], що передбачає створення сприятливого освітнього середовища, в якому здобувачі освіти не лише отримують знання, але й розвивають навички самостійного пошуку інформації, її аналізу та практичного застосування. У цьому контексті важливу роль відіграють сучасні освітні технології, що забезпечують доступ до інтерактивних навчальних матеріалів та сприяють ефективнішому засвоєнню знань. Ключовими елементами цього підходу є розвиток критичного мислення, комунікаційних навичок, вміння працювати в команді та творчий підхід до вирішення складних завдань. Саме ці компетенції роблять випускників більш конкурентоспроможними на ринку праці, даючи їм змогу ефективно адаптуватися до змін, генерувати нові ідеї, брати на себе відповідальність за власний професійний розвиток. Тому, студентоорієнтоване навчання сприяє формуванню активної особистості, здатної до саморозвитку, критичного мислення та ефективної реалізації власного потенціалу [16, 223].

Ключовим аспектом студентоцентрованого підходу [4, 30–32] є визначення основних цілей організації освітнього процесу:

По-перше, формування глибоких теоретичних знань і практичних навичок відповідно до спеціальності. Для якісної підготовки фахівців необхідно розробляти такі навчальні програми, які гармонійно поєднують академічні дисципліни з практичними аспектами професійної діяльності. Це передбачає інтеграцію сучасних методик викладання, що сприяють не лише засвоєнню теоретичного матеріалу, але й формуванню компетенцій, необхідних для успішної роботи в обраній галузі. Особливу увагу потрібно приділяти практичному застосуванню знань, що може реалізовуватися через різноманітні форми навчання: симуляційні вправи, які моделюють реальні ситуації, з якими майбутні фахівці можуть зіткнутися у майбутній професійній діяльності. Це сприяє розвитку аналітичного мислення, швидкості прийняття рішень і адаптивності; кейс-стаді [11, 299], що ґрунтуються на реальних або змодельованих бізнес-ситуаціях [13, 46], допо-

магаючи студентам розвивати навички стратегічного мислення, командної роботи й аналізу проблем; професійні тренінги та майстеркласи за участю експертів галузі, що уможливають ознайомлення з найкращими практиками, новітніми технологіями та тенденціями. Забезпечення таких можливостей сприятиме формуванню конкурентоспроможних фахівців, які володіють не лише фундаментальними знаннями, але й вмінням застосовувати їх у професійній діяльності.

По-друге, розвиток аналітичного та критичного мислення є ключовим фактором для досягнення успіху як в академічному, так і в професійному середовищі. Вміння критично оцінювати інформацію, розпізнавати приховані закономірності, аналізувати альтернативні підходи та формулювати власні аргументовані висновки допомагає приймати обґрунтовані рішення навіть у складних і неоднозначних ситуаціях. Здатність аналізувати дані, визначати причинно-наслідкові зв'язки та будувати логічні висновки є невід'ємною складовою розвитку компетентного спеціаліста. Важливо створювати освітнє середовище, яке сприятиме активному обміну думками, формуванню здорового скептицизму та розвитку навичок самостійного мислення. Викладачі відіграють значну роль у цьому процесі, адже саме вони повинні стимулювати студентів до глибокого аналізу, критичного осмислення отриманої інформації та застосування знань у практичних ситуаціях [14, 18].

Ефективне навчання має базуватися на інтерактивних методах, що заохочують студентів висловлювати власні погляди, аргументовано відстоювати їх, дискутувати, пропонувати різні варіанти розв'язання проблем. Відкрите обговорення альтернативних підходів сприяє не лише розвитку логічного мислення, але й формуванню вміння працювати з різними джерелами інформації, оцінювати їхню достовірність та ухвалювати виважені рішення. Розвиток аналітичного і критичного мислення є необхідною передумовою для успішної професійної діяльності. Формування цих навичок у студентів дає їм змогу не лише досягати академічних успіхів, але й бути конкурентоспроможними фахівцями, здатними приймати ефективні рішення в умовах сучасного світу, що динамічно змінюється [6, 63].

По-третє, стимулювання креативності та інноваційного підходу до виконання професійних завдань. Сучасна освіта повинна не лише передавати знання, але й формувати здатність до нестандартного мислення та генерування нових ідей. Розвиток креативності є ключовим фактором успішної професійної діяльності, оскільки саме творчий підхід допомагає знаходити ефективні рішення навіть у складних і нестабільних умовах. Для цього освітній процес має включати завдання, що передбачають

аналіз нестандартних ситуацій, пошук альтернативних рішень та моделювання реальних викликів професійної діяльності. Особливу роль у цьому відіграють інтерактивні методи навчання, такі як: мозкові штурми, що сприяють генерації великої кількості ідей та пошуку нестандартних рішень; дизайн-мислення, яке допомагає розвивати емпатію, досліджувати потреби користувачів та створювати інноваційні продукти або послуги; проектне навчання, що дає змогу студентам працювати над реальними або симульованими завданнями, розвиваючи навички командної роботи, критичного мислення та підприємливості; гейміфікація [9, 125; 12, 16] та кейс-методи, які стимулюють інтерес до навчання і мотивують студентів застосовувати отримані знання на практиці. Важливо створювати освітнє середовище, що заохочує експерименти та не боїться помилок, адже саме через проби й аналіз невдач народжуються інновації. Використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект, віртуальна реальність та big data, може значно розширити можливості для креативного навчання. Орієнтація на розвиток креативності й інноваційного підходу у навчанні уможливорює підготовку фахівців, здатних адаптуватися до змін, знаходити нові можливості та вдосконалювати професійну сферу завдяки власним ідеям та ініціативам [8, 154].

По-четверте, виховання відповідальності та здатності до самостійного навчання упродовж життя. Сучасний ринок праці динамічно змінюється, вимагаючи від фахівців не лише високого рівня знань, але й постійного оновлення навичок та адаптації до нових викликів. У зв'язку з цим особливо важливо формувати у студентів відповідальність за власний освітній процес і здатність до самостійного навчання. Одним із ключових аспектів цього процесу є розвиток навичок тайм-менеджменту, що допомагає ефективно планувати навчання, розставляти пріоритети й оптимально використовувати наявний час. Також важливо навчити студентів формулювати реалістичні та досяжні цілі, аналізувати власні досягнення, коригувати свої дії відповідно до змін у професійному середовищі. Окрім того, необхідно заохочувати критичне мислення та ініціативність, адже саме ці якості допомагають швидко орієнтуватися в інформаційному просторі, самостійно знаходити необхідні ресурси для навчання і застосовувати набуті знання на практиці. Формування відповідальності за власний розвиток сприятиме не лише успіху в професійній діяльності, але й усвідомленому підходу до самореалізації у будь-якій сфері життя [7, 381].

Для досягнення цих цілей необхідно розробити ефективну стратегію навчання, яка включатиме як аудиторну, так і позааудиторну роботу. Оцінка досягнень студентів повинна ґрунтуватися на комп-

лексному підході, що включає не лише традиційні екзаменаційні випробування, але й самооцінку, взаємооцінку, портфоліо досягнень, виконання індивідуальних та групових проєктів. Такий підхід сприяє об'єктивному розумінню власних сильних і слабких сторін та мотивує до подальшого вдосконалення. Випусник, який пройшов навчання в умовах студентоцентрованої моделі освіти, повинен володіти творчим мисленням, здатністю адаптуватися до швидких змін у професійному середовищі, орієнтацією на безперервний саморозвиток і самоорганізацію. Окрім того, він має бути готовим до інноваційної діяльності, що є ключовим чинником успішної професійної реалізації у сучасному суспільстві [1, 45].

Реалізація студентоцентрованого навчання у закладі вищої освіти є ключовим аспектом сучасної освітньої парадигми, спрямованої на формування компетентного, автономного та відповідального фахівця. Вона передбачає створення сприятливих умов для розвитку особистості студента, його залучення до активного освітнього процесу та формування навичок, необхідних для ефективної самоорганізації та самоконтролю [3, 161]. Студентоцентроване навчання базується на принципах індивідуалізації освітнього процесу, врахуванні особистих потреб, здібностей і професійних інтересів студентів. Важливим аспектом є забезпечення гнучкості освітніх програм, котрі надають здобувачам освіти можливість самостійно обирати траєкторію навчання, комбінувати дисципліни та набувати міждисциплінарних компетентностей. Використання цифрових технологій та платформ дистанційного навчання [10, 13] створює умови для адаптації освітнього процесу до індивідуальних темпів засвоєння матеріалу, що робить його більш ефективним та доступним. Отже, студентоцентроване навчання є фундаментальним підходом у сучасній вищій освіті, який сприяє не лише засвоєнню знань, але й формуванню особистості студента як активного, самостійного та відповідального члена суспільства, здатного до безперервного навчання і професійного розвитку.

Одним із найважливіших завдань студентоцентрованого підходу є стимулювання здатності студентів до підвищення рівня отриманої освіти. Це досягається завдяки критичному осмисленню навчального матеріалу, розвитку гнучкості у пошуку, аналізі та застосуванні інформації, а також формуванню індивідуальних стратегій навчання, які відповідають особистісним потребам і стилям засвоєння знань [5]. Ключовим аспектом такого підходу є не лише передача знань, але й активне залучення студентів до освітнього процесу, що сприяє формуванню у них самостійності, ініціативності та відповідальності за власне навчання. Важливою складовою є також розвиток умінь щодо постановки

власних навчальних цілей і стратегічного планування їх досягнення, що допомагає студентам більш усвідомлено керувати своїм освітнім шляхом. Це, зі свого боку, сприяє підвищенню мотивації до навчання, ефективному використанню навчальних ресурсів та формуванню навичок саморефлексії, які є необхідними для безперервного професійного й особистісного розвитку. Отже, студентоцентроване навчання не лише сприяє поглибленню знань і розвитку критичного мислення, але й допомагає формувати у студентів ключові компетентності, необхідні для успішної адаптації у сучасному динамічному суспільстві [15, 22].

Студенти повинні не лише здобувати знання, але й формувати комплексні навички стратегічного планування власної освітньої траєкторії, що включає визначення пріоритетів навчання, пошук оптимальних методів засвоєння матеріалу та вміння коригувати свій освітній процес відповідно до змінних умов. Важливим аспектом є також розвиток аналітичного мислення, здатності до критичного оцінювання власних досягнень і перспектив професійного зростання, що дає змогу майбутнім фахівцям ефективно конкурувати на ринку праці. Випусник сучасного закладу вищої освіти має бути не лише добре обізнаним у своїй сфері, але й володіти творчим мисленням, ініціативністю та вмінням самостійно приймати рішення в складних ситуаціях [2, 192]. Окрім того, важливою є здатність до швидкої адаптації в умовах стрімких змін технологічного середовища та ринку праці. Гнучкість, проактивність і прагнення до постійного саморозвитку допомагають випусникам ефективно реагувати на виклики професійної діяльності, а також впроваджувати інноваційні рішення, що сприяють їхньому кар'єрному зростанню та самовдосконаленню.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, орієнтація на безперервний саморозвиток та самоорганізацію є важливим фактором успішної професійної діяльності, оскільки динамічні зміни в суспільстві, економіці та технологічному середовищі потребують постійного оновлення знань, удосконалення навичок і адаптації до нових викликів. Сучасний фахівець повинен бути гнучким, здатним швидко реагувати на зміни, засвоювати нову інформацію та впроваджувати інноваційні рішення у своїй діяльності. Одним із ключових підходів до формування таких компетенцій є студентоцентроване навчання, що сприяє розвитку критичного мислення, самостійності та відповідальності за власний професійний розвиток. Взаємодія з реальними кейсами, міждисциплінарні проєкти та практико-орієнтовані методи навчання дозволяють студентам глибше розуміти сутність своєї майбутньої професії, ефективно застосовувати отримані знання на практиці.

Окрім того, сучасне освітнє середовище передбачає використання цифрових технологій та онлайн-ресурсів, що значно розширює можливості для самонавчання. Доступ до міжнародних платформ, наукових досліджень, дистанційних курсів і професійних спільнот дає змогу майбутнім фахівцям знати найновіші тенденції та інновації у своїй сфері. Тому формування всебічно розвиненого спеціаліста передбачає не лише отримання ґрунтовних знань у межах традиційної освіти, але й розвиток навичок самостійного навчання, аналітичного мислення, здатності впроваджувати новітні підходи у професійній діяльності. Це є запорукою конкурентоспроможності на сучасному ринку праці та професійного зростання в умовах безперервного розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко М.М. Студентоцентризоване навчання в процесі управління якістю професійної підготовки майбутнього вчителя. *Journal "ScienceRise: Pedagogical Education"*. 2019. № 4 (31). С. 41–45.
2. Бойчук І., Козаченко Г. Реалізація студентоцентризованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої та фахової передвищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С. 182–193.
3. Гула Л. Студентоцентризований підхід до організації самостійної роботи студентів у ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27. № 2. С. 157–161.
4. Заблоцька О.С., Ніколаєва І.М. Студентоцентризм як тренд сучасної освіти. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. 2021. Вип. 194. С. 29–33.
5. Песцова-Світалка О.С. Роль студентоцентризованого навчання в системі підготовки фахівців економічних спеціальностей. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 34. 10 с.
6. Рябовол Л.Т. Студентоцентризоване навчання: поняття, вимоги, шляхи реалізації. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 10. С. 55–63.
7. Сосницька Н., Глікман С. Студентоцентризований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства. *Науковий вісник Львівської академії. Серія : Педагогічні науки*. 2017. Вип. 1. С. 377–381.
8. Удич З.І., Шулга І.М., Миронова Л.А. Студентоцентричний підхід в умовах цифровізації навчання. *Теорія і методика професійної освіти. Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 56. Том 2. С. 151–154.
9. Adam S.P. and Du Preez Supporting Student Engagement Through the Gamification of Learning Activities: A Design-Based Research Approach. *Tech Know Learn*. 2022. Vol. 27. pp. 119–138.
10. Alshaboul Y., Alazaizeh M., Abu-Tineh A., Ghamrawi N. and Shal T. Distance education challenges: insight from a nationwide teacher-centric study post- COVID-19 for informed advancements. *Frontiers in Education*. 2024. Vol. 1. pp. 1–13.
11. Ezzat O., Medini K., Szirbik N. Case study-based learning in customer-centric operations management: Unleashing the potential of experiential learning and accreditation. *Journal of Education for Business*. 2020. Vol. 95 (5). pp. 297–306.
12. Gironella F. Gamification pedagogy: A motivational approach to student-centric course design in higher education. *Journal of University Teaching & Learning Practice*. 2023. Vol. 20 (3). pp. 1–28.
13. Grossman, Thomas A. Mehrotra, Vijay and Mouwafac Sidaoui, Mouwafac. A Student-Centered Approach to the Business School Management Science Course. *Informations Transactions on Education*. 2016. Vol. 16 (2). pp. 42–53.
14. Landau Valerie., Bamford Penny. Creating A Faculty-Centric Approach as a Catalyst for Improvement in Teaching and Learning. *Samuel Merritt University*. 2020. Vol. 1. pp. 1–18.
15. Mandalapu Varun, Chen Lujie and Sushruta Shetty Student-centric Model of Learning Management System Activity and Academic Performance: from Correlation to Causation. *Computers and Society*. 2022. Vol. 1. pp. 1–43.

REFERENCES

1. Boyko, M.M. (2019). Studentotsentrovane navchannia v protsesi upravlinnia yakistiu profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia [Student-centered learning in the process of managing the quality of professional training of future teachers]. *Journal "ScienceRise: Pedagogical Education"*. No. 4 (31). pp. 41–45. [in Ukrainian].
2. Boychuk, I. & Kozachenko, G. (2021). Realizatsiia studentotsentrovanooho navchannia yak suchasnoi paradyhmy osvithnoho protsesu zakladiv vyshchoi ta fakhovoi peredvyshchoi osvity [Implementation of student-centered learning as a modern paradigm of the educational process of institutions of higher and professional pre-higher education]. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*. No. 2 (106). pp. 182–193. [in Ukrainian].
3. Gula, L. (2021). Studentotsentrovanyi pidkhid do orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv u ZVO [Student-centered approach to organizing independent work of students in higher education institutions]. *Current issues of the humanities*. No. 2. pp. 157–161. [in Ukrainian].
4. Zablotska, O.S. & Nikolaeva, I.M. (2021). Studentotsentryzm yak trend suchasnoi osvity [Student-centeredness as a trend of modern education]. *Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences*. No. 194. pp. 29–33. [in Ukrainian].
5. Pestsova-Svitalka, O.S. (2021). Rol studentotsentrovanooho navchannia v systemi pidhotovky fakhivtsiv ekonomichnykh spetsialnostei [The role of student-centered learning in the system of training specialists in economic specialties]. *Economics and society*. No. 34. 10 p. [in Ukrainian].
6. Ryabovol, L.T. (2021). Studentotsentrovane navchannia: poniattia, vymohy, shliakhy realizatsii [Student-centered learning: concepts, requirements, ways of implementation]. *Scientific Bulletin of the Flight Academy. Series: Pedagogical Sciences*. No. 10. pp. 55–63. [in Ukrainian].
7. Sosnitska, N. & Glikman, S. (2017). Studentotsentrovanyi pidkhid do profesiinoi osvity v umovakh staloho rozvytku suspilstva [Student-centered approach to professional education in the context of sustainable development of society]. *Scientific Bulletin of the Flight Academy. Series: Pedagogical Sciences*. 2017. No. 1. pp. 377–381. [in Ukrainian].
8. Udych, Z.I., Shulga, I.M. & Mironova, L.A. (2023). Studentotsentrychnyi pidkhid v umovakh syfrovizatsii navchannia [Student-centric approach in the context of digitalization of education]. *Theory and methodology of professional education. Innovative pedagogy*. No. 2. pp. 151–154. [in Ukrainian].
9. Adams, S.P. & Du Preez, R. (2022). Supporting Student Engagement Through the Gamification of Learning Activities: A Design-Based Research Approach. *Technology, Knowledge and Learning*. Vol. 27. pp. 119–138. [in English].

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ЧЕРЕЗ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

10. Alshaboul, Y., Alazaizeh, M., Abu-Tineh, A., Ghamrawi, N. & Shal, T. (2024). Distance education challenges: insight from a nationwide teacher-centric study post- COVID-19 for informed advancements. *Frontiers in Education*. Vol. 1. pp. 1–13. [in English].

11. Ezzat, O., Medini, K. & Szirbik, N. (2020). Case study-based learning in customer-centric operations management: Unleashing the potential of experiential learning and accreditation. *Journal of Education for Business*. Vol. 95(5). pp. 297–306. [in English].

12. Gironella, F. (2023). Gamification pedagogy: A motivational approach to student-centric course design in higher education. *Journal of University Teaching & Learning Practice*. Vol. 20 (3). pp. 1–28. [in English].

13. Grossman, Thomas A. Mehrotra, Vijay and Mouwafac Sidaoui, Mouwafac (2016). A Student-Centered Approach to the Business School Management Science Course. *Informations Transactions on Education*. Vol. 16 (2). pp. 42–53. [in English].

14. Landau, Valeric, Bamford, Penny (2020). Creating A Faculty-Centric Approach for Improvement in Teaching and Learning. *Samuel Merritt University*. Vol. 1. pp. 1–18. [in English].

15. Mandalapu, Varun Chen, Lujie and Sushruta Shetty, Sushruta (2022). Student-centric Model of Learning Management System Activity and Academic Performance: from Correlation to Causation. *Computers and Society*. Vol. 1. pp. 1–43. [in English].

Стаття надійшла до редакції 10.02.2025

УДК 378.1:377

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.321637>

Тетяна Шарова, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри суспільно-гуманітарних наук
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
Сергій Шаров, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри комп'ютерних наук
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ ЧЕРЕЗ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

У статті окреслено напрями підвищення кваліфікації викладачів Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ). Зазначається, що підвищення кваліфікації викладачів є необхідною умовою для забезпечення якості сучасної освіти. Висвітлено фактори, що впливають на необхідність підвищення кваліфікації. Проаналізовано різні шляхи професійного розвитку викладачів під час формальної та неформальної освіти, в очному й онлайн-режимі. Зазначається, що в ТДАТУ функціонує Вища школа педагогічної майстерності та академічний рух "Гостьовий професор", що сприяє активному обміну досвідом між викладачами, інтеграції інноваційних підходів і методик в освітній процес тощо.

Ключові слова: викладач; підвищення кваліфікації; професійний розвиток; вища освіта; якість навчання.
Лім. 11.

Tetiana Sharova, Doctor of Sciences (Philology), Professor,
Professor of the Social Sciences and Humanities Department,
Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University
Sergii Sharov, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Head of the Computer Science Department,
Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University

ENSURING PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS THROUGH ADVANCED TRAINING: PRACTICAL INSIGHTS

The article highlights the areas of professional development of teachers at Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University (TSATU). It is noted that the professional development of teachers is a prerequisite for ensuring the quality of modern education. It is found that advanced training of teachers is aimed at improving professional and general competencies, mastering modern tools, teaching methods and forms, etc. The factors influencing the need for advanced training are highlighted. Different ways of professional development of teachers in formal and non-formal education, in face-to-face and online modes, are analysed. It has been found that the professional development of teachers takes place through training according to professional development curricula, internships in Ukraine or abroad, attending trainings, taking online courses, etc. The features and methods of advanced training of teachers at TSATU are emphasised. It is noted that a Higher School of Pedagogical Excellence (HSPE) functions at the university, providing advanced training for teachers. The Guest Professor academic initiative is implemented continuously as part of the activities of the Higher School of Pedagogical Excellence. It promotes an active exchange of experience between teachers from different regions of Ukraine and EU countries, allows for the integration of new